

PARTYCYPACJA OBYWATELSKA

FORMY AKTYWNOŚCI MŁODZIEŻY W KATOWICACH

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

AKADEMIA
MŁODEGO
SPOŁECZNIKA

Paideia
FUNDACJA INICJATYW AKADEMICKICH

Wstęp

Partycypacja obywatelska to udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji i działaniach dotyczących wspólnego życia w mieście. To nie tylko wybory, ale też możliwość wpływania na przestrzeń, wydarzenia czy politykę miejską.

Młodzi ludzie – niezależnie od wieku – także mogą się angażować w procesy miejskie.

Narzędzia partycypacji obywatelskiej młodzieży w Katowicach

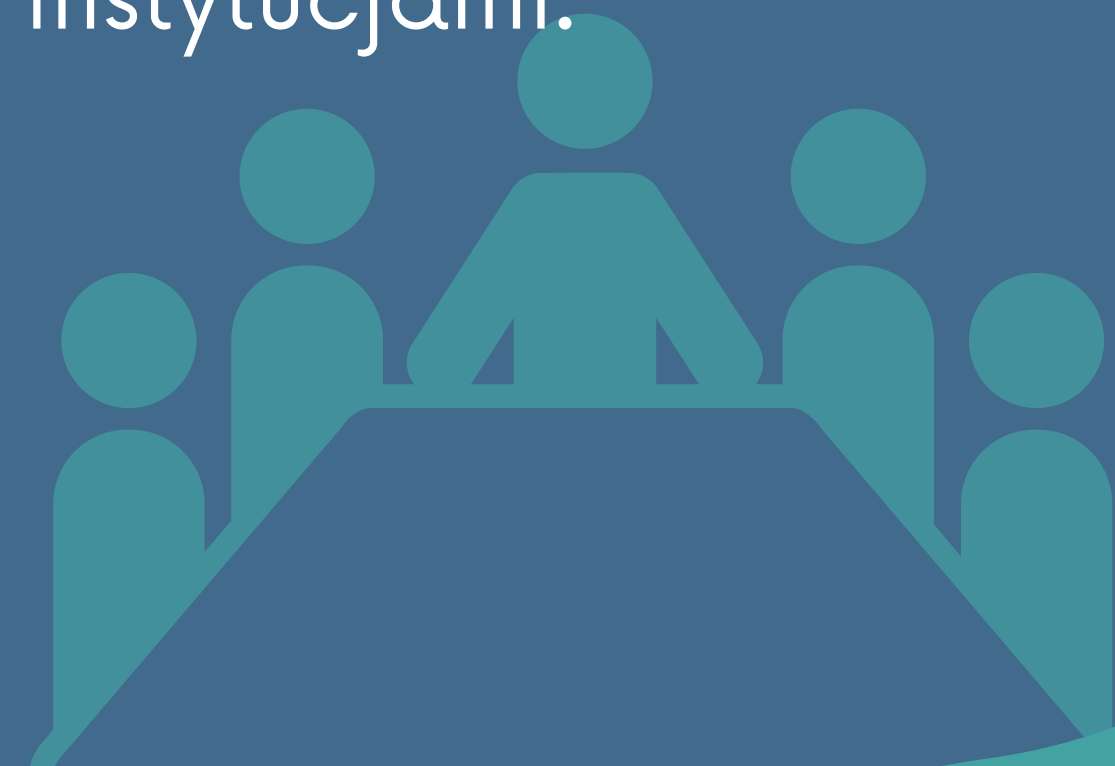
przegląd!

1	Młodzieżowa Rada Miasta	4	Inicjatywa lokalna	7	Pełnomocnik Prezydenta ds. Młodzieży
2	Budżet Obywatelski	5	Centrum Organizacji Pozarządowych	8	Miejski Program Profilaktyki Równieśniczej
3	Konsultacje społeczne	6	Strefy młodzieżowe KATO4U	9	Złoty/Forum Samorządów Uczniowskich
4	Zielony Budżet				

* MŁODZIEŻOWA RADA MIASTA

co to?

To **reprezentacja młodych katowiczán**. Jej członkowie organizują wydarzenia, zgłaszają petycje i prowadzą projekty. To także szkoła kompetencji obywatelskich — uczysz się debatowania, pracy w zespole, współpracy z instytucjami.

* MŁODZIEŻOWA RADA MIASTA

Najważniejsze zadania:

zwiększanie udziału młodzieży w życiu społecznym, kulturalnym i politycznym miasta,

edukacja obywatelska i promowanie aktywności na arenie miejskiej,

współpraca z organizacjami młodzieżowymi i radami z innych miast,

wspieranie rozwoju pasji i talentów.

* MŁODZIEŻOWA RADA MIASTA

W ostatnich kadencjach Rada zainicjowała m.in.:

- ➔ Forum Samorządów Uczniowskich (VII i VIII edycja),
- ➔ dwie edycje Ligi E-Sportowej dla szkół ponadpodstawowych,
- ➔ debaty w ramach Programu Profilaktyki Rówieśniczej (tematy: pandoragate, deepfake, fakenews, dezinformacja),
- ➔ petycję #ztmdlamłodych (ponad 3800 podpisów za darmowymi przejazdami do 18 r.ż.),
- ➔ konkurs muzyczny KATOGWIAZDY skierowany do szkół ponadpodstawowych

działania
2023-2025

* BUDŻET OBYWATELSKI

co to?

To proces, w którym **mieszkańcy Katowic** **współdecydują o tym, na co miasto przeznaczy część budżetu w kolejnym roku**. To forma konsultacji społecznych, obowiązkowa w miastach na prawach powiatu. Odbywa się każdego roku.

Etapy:

zgłaszanie pomysłów

weryfikacja

głosowanie

realizacja zwycięskich projektów.

* BUDŻET OBYWATELSKI

kto i jakie projekty?

Udział może wziąć **każdy mieszkaniec Katowic**, niezależnie od wieku (osoby <16 lat z opiekunem prawnym).

Można zgłaszać **projekty lokalne** (dla jednej dzielnicy) lub **ogólnomiejskie** (dla wielu dzielnic). Każda kategoria projektu ma swoją pulę środków finansowych.

Warunek: poparcie mieszkańców — min. 50 podpisów dla projektów ogólnomiejskich, dla lokalnych liczba zależna od dzielnicy.

* BUDŻET OBYWATELSKI

Wniosek można złożyć:

- ➔ online (bo.katowice.eu),
- ➔ przez ePUAP lub mail,
- ➔ papierowo w Punkcie Konsultacyjnym (Rynek 13).

We wniosku wpisujesz: dane, tytuł, opis, lokalizację (własność miasta/Skarbu Państwa), koszty (z cennika miejskiego), uzasadnienie i beneficjentów.
Zadanie musi być ogólnodostępne i dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

jak złożyć wniosek?

* BUDŻET OBYWATELSKI

Następnie każdy projekt przechodzi ocenę formalną i merytoryczną w urzędzie. W razie odrzucenia można wnieść odwołanie w ciągu 3 dni roboczych — osobiście, przez ePUAP lub mailowo.

weryfikacja

We wrześniu trwa głosowanie online. Mieszkańcy mają 3 punkty na projekty lokalne i 3 na ogólnomiejskie (można je rozdzielić dowolnie).
Wygrywają projekty do wyczerpania środków.

głosowanie

* BUDŻET OBYWATELSKI

Nabór wniosków przeważnie ogłaszany jest wczesną wiosną, a głosowanie przeprowadzane jest we wrześniu.

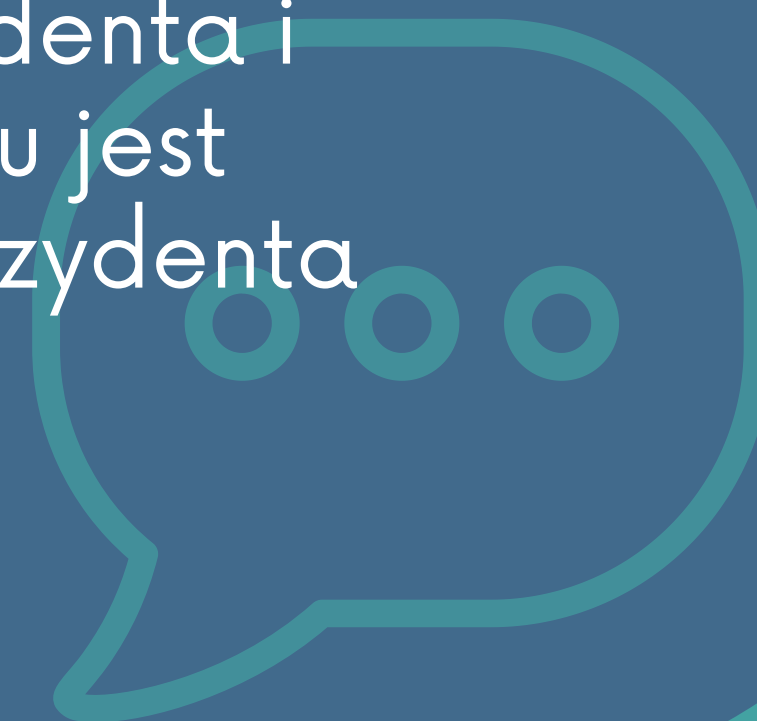
Dzięki BO miasto Katowice buduje i remontuje np. place zabaw - klasyczne i wodne, boiska, siłownie, strefy street workout, pumptracki. Powstają ścieżki rowerowe, remontowane są chodniki czy ulice, a dla wzmocnienia bezpieczeństwa montowane jest dodatkowe oświetlenie uliczne czy kamery monitoringu. Porządkowana jest przestrzeń wspólna - np. w tereny rekreacyjne. Organizowane są też wydarzenia kulturalne, edukacyjne czy integracyjne. Przykładowo powstały dwie tężnie solankowe, lodowisko w Murckach czy skatepark na Barcelońskiej.

efekty w Rato

* KONSULTACJE SPOŁECZNE

co to?

To proces, w którym mieszkańcy mają **możliwość wyrażenia opinii w ważnych sprawach dotyczących miasta**. Ich celem jest włączenie wspólnoty samorządowej w podejmowanie decyzji. Każde konsultacje uruchamiane są zarządzeniem Prezydenta i poprzedzone kampanią informacyjną. Wynikiem procesu jest raport publikujący wszystkie uwagi oraz odpowiedź Prezydenta na zgłoszone postulaty.

* Konsultacje społeczne

przykłady z Frato

- ➔ Konsultacje społeczne dot. koncepcji architektoniczno - urbanistycznej dla potrzeb budowy kompleksu sportowego przy ul. Asnyka w Katowicach;
- ➔ Konsultacje społeczne dot. zmian w polityce parkingowej w mieście Katowice.

* ZIELONY BUDŻET

to forma konsultacji społecznych, których celem jest **zdiagnozowanie potrzeb mieszkańców w zakresie szeroko pojętej ekologii i ochrony środowiska, a następnie realizacja zadań publicznych**. Mieszkańcy mogą zgłaszać projekty proekologiczne — co roku do dyspozycji jest 3 mln zł.

Zielony budżet jest uzupełnieniem budżetu obywatelskiego – jest uproszczony pod względem formalnym.

* ZIELONY BUDŻET

jak to się ma do BO?

Podobieństwa do BO: nabór wniosków wiosną, środki dzielone między dzielnice i na projekty ogólnomiejskie, zakres wniosku podobny i możliwość zgłaszania poprzez formularz online, dwuetapowa weryfikacja.

Różnice z BO: brak list poparcia, brak głosowania mieszkańców, brak procedury odwoławczej. Projekty ocenia Zespół Oceniający i wskazuje te do realizacji. Zadanie musi być możliwe do wykonania w ciągu 1 roku, zlokalizowane na terenach miejskich lub Skarbu Państwa oraz musi dotyczyć dzielnicy wnioskodawcy.

* ZIELONY BUDŻET

jakie projekty?

Można zgłaszać:

- ➔ zazielenianie przestrzeni, rewitalizacja skwerów i parków,
- ➔ łąki kwietne, ogrody deszczowe, zbiorniki małej retencji,
- ➔ projekty dot. zwierząt (domki, programy sterylizacji, warsztaty edukacyjne),
- ➔ wydarzenia i działania ekologiczne.

W Katowicach dzięki ZB powstały parki kieszonkowe, łąki kwietne, nowe nasadzenia, domki dla owadów i jeży, budki lęgowe dla ptaków czy wydarzenia ekologiczne.

* INICJATYWA LOKALNA

to wspólne działanie mieszkańców i miasta na rzecz dzielnicy lub osiedla. Różnica pomiędzy Budżetem Obywatelskim a Inicjatywą Lokalną polega na tym, że grupa inicjatywna, która zgłasza pomysł, jednocześnie deklaruje swój udział w ich realizacji poprzez pracę społeczną. Praca społeczna jest elementem obowiązkowym w inicjatywie lokalnej, a oprócz niej mieszkańcy mogą (nie muszą) wnieść wkład rzeczowy i/lub finansowy.

Cel: włączyć mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów i budować sąsiedzką współpracę.

* INICJATYWA LOKALNA

co można zrobić?

Pomysły muszą się wpisywać w jeden z obszarów:

- ➔ działalność wspomagająca rozwój wspólnot lokalnych (także drogi/miała infrastruktura miejska)
- ➔ działalność charytatywna;
- ➔ upowszechnianie tradycji i świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- ➔ działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz j. regionalnego;
- ➔ kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- ➔ promocja i organizacja wolontariatu;
- ➔ edukacja, oświata i wychowanie;
- ➔ działalność w sferze kultury fizycznej i turystyki;
- ➔ ochrona przyrody, w tym zieleni miejskiej;
- ➔ porządek i bezpieczeństwo publiczne.

* INICJATYWA LOKALNA

Wnioskodawcy: mieszkańcy Katowic bezpośrednio lub przez NGO z siedzibą w Katowicach (NGO pośredniczy).

Nabór: 1 października – 15 listopada roku poprzedzającego; realizacja: 1.01–31.12.

Złożenie: Kancelaria UM, poczta, ePUAP (do końca 2025), e-Doręczenia.

Pula: min. 1 mln zł/rok.

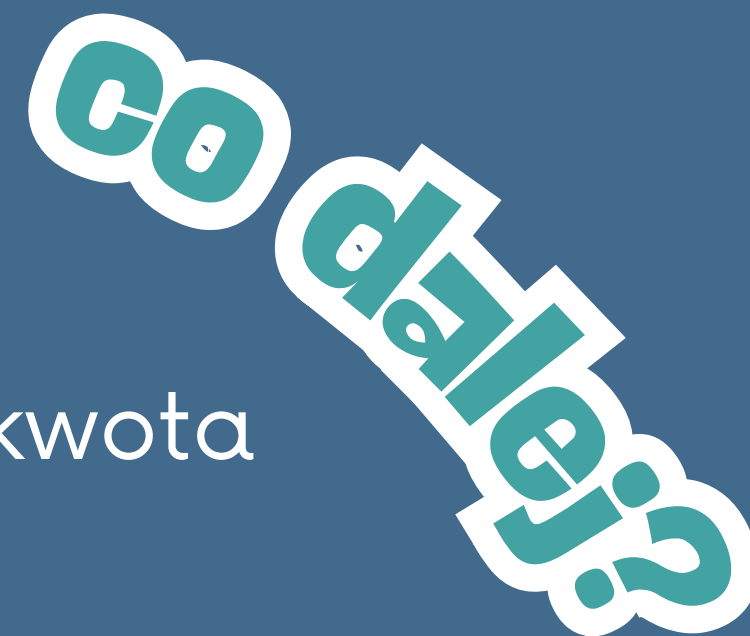
co, kiedy i jak?

* INICJATYWA LOKALNA

Krok po kroku

- 1 Zbierz grupę i wybierz lidera. Zaplanuj działania, harmonogram i kosztorys.
- 2 Ustal miejsce i własność terenu (brak inwestycji na prywatnych posesjach).
- 3 Opisz cele, odbiorców, trwałość efektów i przewidziany wkład pracy społecznej (możliwy też rzeczowy/finansowy).
- 4 Wybierz właściwy obszar merytoryczny, dołącz listę poparcia mieszkańców Katowic (im więcej podpisów, tym wyższa punktacja).
- 5 Dołącz wymagane zgody (np. zarządcy terenu, dyrektora szkoły) i złóż wniosek do UM Katowice.

* INICJATYWA LOKALNA

Ocena: formalna i merytoryczna; decyzję o realizacji podejmuje Prezydent po opinii komisji — możliwa niższa kwota niż wnioskowana.

Umowa: kosztorys i harmonogram doprecyzowywane wspólnie z wydziałem/jednostką; każda strona może odstąpić przed podpisaniem.

Realizacja: zakupy i usługi wykonuje miasto; realizatorzy nie pobierają wynagrodzeń, ale można zatrudnić specjalistę przez jednostkę. Opłaty dla uczestników dopuszczalne, lecz obniżają punktację.

* INICJATYWA LOKALNA

- „Bajtle w kosmosie” — dzielnicowy Dzień Dziecka z warsztatami i pokazami służb.
- „Katowice w Wikipedii — młodzi dokumentują” — szkolenia, spacerory fotograficzne, publikacje w Wiki (X LO).
- „Bogucice — Aktywnie Razem” — wycieczki, sprzątanie, biegi i treningi (ponad 600 osób).
- „Wakacje na Bagnie” — program letni z animacjami i piknikiem.
- „Pamiętki z Załęża” — warsztaty ceramiczne budujące tożsamość dzielnicy.
- „I Bieg Baczyńskiego” — biegi rodzinne i warsztaty (kilkaset uczestników).

jak w Rhetos?

* CENTRUM ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH /COP

to bezpłatna przestrzeń wspólnych działań oraz animowania inicjatyw – wsparcie dla organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych i mieszkańców działających społecznie poza formalnymi strukturami.

Działa w 2 lokalizacjach: ul. Kopernika 14 oraz ul. Wita Stwosza 7.
Zadanie finansuje miasto Katowice, a operatorem jest Stowarzyszenie MOST.

* COP

co to?

Organizacja pozarządowa (NGO) to dobrowolna grupa ludzi, która działa na rzecz dobra wspólnego, nie dla zysku, i nie podlega bezpośrednio pod władze państwowe ani samorządowe, np. stowarzyszenia KRS, stowarzyszenia zwykłe, fundacje, kluby sportowe.

* COP

- 1 Zapewnienie wspólnej przestrzeni na działania oraz wsparcia infrastrukturalnego** (salki konferencyjne i sale spotkań, dostęp do kuchni, sprzęt, materiały biurowe, coworking, możliwość przechowywania rzeczy organizacji)
- 2 Wsparcie merytoryczne** – doradztwo ogólne (zakładanie NGO, administracja, wnioski) i specjalistyczne (np. prawne, księgowe, RODO, kontrole), indywidualna praca ze specjalistą ds. rozwoju (strategie, procedury, przygotowanie projektów), szkolenia oraz pakiety rozwojowe (środki finansowe na rozwój organizacji np. na działania promocyjne)

3 Animacja i inkubacja – spotkania integrujące i sieciujące dla osób i organizacji pozarządowych, w tym wsparcie inkubacyjne dla nowych organizacji oraz realizacja 8 inicjatyw partnerskich (środki finansowe na wspólne inicjatywy partnerskie organizacji i grup nieformalnych)

4 Promocja aktywności społecznej i wolontariatu – spotkania animacyjne oraz bieżąca praca specjalistów ds. promocji działań społecznych celem wzrostu zainteresowania mieszkańców Katowic działalnością społeczną, pośrednictwo wolontariatu, wsparcie w komunikacji, wspieranie NGO w konsultacjach społecznych

* STREFY MŁODZIEŻOWE KATO4U

to miejsca przyjazne młodzieży, dające możliwość spotkania, wymiany myśli, budowania poczucia sprawczości, wspólnego działania, podejmowania inicjatyw na rzecz swojej społeczności i kreowania przyszłości. Tam nastolatkwie, przy wsparciu dorosłych, **mogą spędzać czas tak jak chcą, realizować własne pomysły, pasje, inicjatywy, współkreując i współzarządzając powierzoną im przestrzenią w myśl zasady "nic o nas bez nas"**. Przestrzenie są niekomercyjnymi, inkluzywnymi miejscami spotkań z rówieśnikami, stanowiącymi przestrzeń do relaksu, rozwijania swoich talentów i umiejętności, będące bezpieczną i przyjazną platformą wymiany rówieśniczej i budowania wspólnoty.

* STREFY MŁODZIEŻOWE KATO4U

Od czerwca 2023 do czerwca 2024 Młodzieżowa Rada pracowała nad uruchomieniem pierwszych Youth Space'ów w Katowicach – „**KATO4U**” – w 2024 r. otwarto dwie strefy: w SP 10 (ZSP 24) i VII LO im. Harcerzy Obrońców Katowic.

jak w Kato?

* STREFY MŁODZIEŻOWE KATO4U

Wypożyczenie: aneksy kuchenne, strefy relaksacyjne, multimedialna (mini-kino), komputerowa i projektowa.

Funkcje: relaks, integracja, rozwój pasji i talentów, realizacja inicjatyw i projektów.

Wydarzenia: szkolenia, warsztaty, wieczory tematyczne, próby zespołów szkolnych.

JAK DZIAŁAJĄ?

* PEŁNOMOCNIK DS. MŁODZIEŻY

Zadania Pełnomocnika:

- ➔ reprezentowanie Prezydenta w kontaktach z organizacjami młodzieżowymi, instytucjami i NGO,
- ➔ współpraca nad rozwojem Katowic jako miasta przyjaznego młodzieży,
- ➔ przekazywanie Prezydentowi inicjatyw i pomysłów młodych oraz proponowanie rozwiązań problemów,
- ➔ koordynacja i wsparcie projektów miejskich z obszaru polityki młodzieżowej.

Kto to?

* PEŁNOMOCNIK DS. MŁODZIEŻY

kto w Katowicach?

Prezydent Katowic powołał **Pełnomocnika ds. Młodzieży**. Został nim **Kacper Kwiecień**, który w czwartek 16 stycznia 2025 r. odebrał nominację na to stanowisko.

* MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI RÓWIEŚNICZEJ

Program działa w Katowicach od 9 lat i jest tworzony przez młodych — dla młodych. To manifest sprzeciwu wobec przemocy, uzależnień i obojętności. Promuje modę na życie wolne od nałogów, wrażliwość na drugiego człowieka i jego bezpieczeństwo.

Podsumowaniem Programu jest coroczna impreza finałowa „Święto Profilaktyki”.

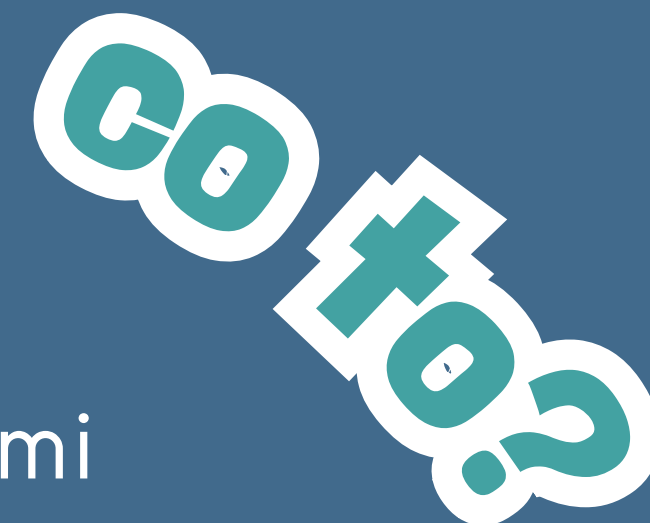
* MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI RÓWIEŚNICZEJ

Założenia:

- ➔ młodzież aktywnie realizuje konkursy, festiwale, akcje społeczne i projekty edukacyjne w środowisku szkolnym,
- ➔ nauczyciele pełnią rolę mentorów, wspierając i asystując młodemu w realizacji ich pomysłów,
- ➔ każdy młody może znaleźć miejsce na rozwój swojego potencjału i zainteresowań.

Zakończona

* ZŁOTY SAMORZĄDÓW

Od 14 lat Szkoła Podstawowa nr 33 im. S. Ligonia z Oddziałami Dwujęzycznymi organizuje **Złoty Samorządów Uczniowskich województwa śląskiego**, natomiast w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych od 9 lat odbywają się spotkania w ramach **Forum Samorządów Uczniowskich Katowickich Szkół**.

* ZLOTY SAMORZĄDÓW

Celem aktywności młodzieży w takiej formule jest:

- ➔ rozwijanie samorządności, innowacyjności i kreatywności uczniów,
- ➔ promocja zaangażowania społecznego,
- ➔ kształtowanie kompetencji w zakresie komunikacji,
- ➔ budowanie świadomości własnych potrzeb i możliwości ich realizacji w duchu kooperacji i porozumienia,
- ➔ wymiana pomysłów, idei oraz nawiązanie długofalowej współpracy pomiędzy samorządami.